

Pèina dolkès

Saulè tekiejè dèdèlè è rīški. Anuos spindolē slīda dongo è žemè be garsa. Dongou anèms nebova kas veiktè, nes tèn nebova kam pastutoè kielī. Vuo žemie tou dèina spindolems pasètaikè daug rūpiesniu. Pakotoliavèi šimtamiètiu lèipu žèideliūs, anèi strimgalvès leidos ligi mènkiusè šapelè èšnaršītè Šèlèniaus Mèkuola gīvenèma. Tèi šelmè parausvintās saulès porslās noprausè nu dūmu laižīma pajoudavusi kamèna. Stuoga kerpès apèbarstè spindontès sèdabra mèltelès, parodavosès kūtès sèinas aptaškè švèisè geltuonās kleckās. Pru duru è tarpsèiniu plīšius kaišiuojè pèrstus i vištīninka, skobèndamies vēštuoms praneštè, kad jau čiesos kartèis nu laktas žemīn è skobintèis palestè, vuo paskiau tūptèis dietè kiaušius. Tèi saulès èlgapèrstè neožmèrša pagluostītè è pèivuo lietā begruomolioujontè è vuos tèšmini beapžergontè žalmargè. Anèi taikies paveizietè karvelè i joudas akis, bet šiuos pasèruodè esontès baisè klastingas – paskondèna sava gelmies saulès pasiontènokus.

Gīvenèma šèimininks Mèkuols kètuoms dèinuoms tuokio čieso jau senè šlepsiedava basuoms pu rasuota kèima žuolè, neatsèmindams, kad ligi àstontuos dešimtèis metu anam betrūkst vuos keliū mienesiu. Vuo šèndèin rīta, kāp tīčiuoms, jiemè è pramèga. Èšsèbodintè neleida klamos kāp pekluos medos sapnos. Èš meigū anou prèkielè spègos kāp pjaunamuos kiaulès sogīventènès balsos. Ana senuoliou klīkè tèsis i plaukū prèžielosè ausi, kad pats čiesos eitè mèlžtè karvè.

Mèkuolielis šèp ne tēp prapliesè sokeposius akiū vuokus. È žagteliejè, prīšās sava nuosi pamatès pèktā soraukta Julijuonas morza. Senuoli da tebèportèna èš sapna atlīdiejès šaltis. Nabagielis, sokaupès vèsa torèma sīla, èšsèrongè èš luovas è šuokuos i kelnès. Akies tavarāva geltuonā rauduonè rinkè. Kuojès līg būtom gomènès, linka par kelius è vèjuos tarposavie èt vuotegā. Krūtènè è tuoliaus varstè ledinis šaltis, vuo pluonèmus badè ognènès adatelès.

Julijuona nejoukās èšsègonda, paregiejusi Mèkuoleliaus ličīna. Ana bova lèisuos varškies spalvuos. Tiktās kaktuos kertelies è ont rèista snokè gāla pūpsuojè melsvas diemelès, lūpu galeliūs tvènkies sokèposès potas. Senuoji da nebova matiusi tuokè sava sogīventènè. Baimès īla dūrè i pašèrdius: „Vuo kas bus, je sienis èš rimtūju pasèlègous è nospruogs? Kas toukart monèm bepasèrūpins?.. È kas tou ožkèitiejusi senvaiki laiduos? Negal leistè anam nogvaizdietè!“ Julijuona šuokuos auklietè Mèkuolieli:

– Mikeli, negousdink monès, sosèmèlk. Sakīk, kad to tīčiuom pasèlervènā? Sujimk savi i ronkas!

– Jolelè, nieka tuokè, aš tik biški karštè torio... Nebijuok, sosètompīσιο èr èšsèstaipīσιο.

– Ka novieši pèina i miesta, noeik pas Damuli è pasakīk anam, kad nu rītuo rīta, pakol to pagīsi, ons pèina veituo tavès i pèinènè vežiuotom.

– Atsèpiekiek, popelè. Kāp aš galio kètam žmuogou tuoki varga ožkartè ont galvuos?

- Mon nerūp! Jei Damulis neneš ož tavi pėina i pėinėnė, atsakīsio anam ganīkla!
- Jolelė, neožmėršk, kol aš eso gīvs, žėmė monėi prėklausa.
- Bailīs...
- Mona truobelie tupi, tad škondala nekelk.
- Negi to, sieni, muni, sėlpnaregė, laukuon ėšginsi?
- Liurški it sobėnė rūgšta pėina prėsriebusi, gaišto so tavėm be nauduos laika.
- Jego to virpini kinkas, so Damolio aš pati pasėrokousio!
- Douk tam žmuogou spakainastė, juk anam ė sava klapatu par akis! – Mėkuols nierė

ėš truobuos laukuon, neapsėkėntės Jolėjuonas riekavėma. Vuo ta puonė viel atgolė tuoliau karšintėis. Skanė nosėžiuvava ė tujaus pat ožmėga tuoliaus rītmetiniu sapnū sapnoutė.

Kol patrakusiuoji buoba mėiguojė, Mėkuolielis jau bova spiejės Žalmargė pamėlžtė, ėšruovės mėita ėš žėmės, ruošies karvė parvestė i kėta vėita, vuo ta bestėjė, līg biesa pakorsfīta, šuokuos ėš vėitas. Lėnciūgs apsėvėjė seniou aplink dešėnė kuojė ė parvertė anou ont žėmės. Mėkuolielis nenuoriejė gīvolė paleistė ėš ronku, nes ėš patėrtėis žėnuojė, kad jei Žalmargė pabiegtom, ons nebstavuotom anuos prigintė. Tad stėprė apsėvėniuojė lėnciūga aplink rėiša ė trūkteliejė patrakielė linkou savės, tėp miegindams anou sotromdītė. Bet, kāp bebūtom gailo, senuoliou prėtrūka špėkės galīnietėis so ragoutuojė. Ana tėp tīsteliejė žmuogo ėš vėitas, kad šem net petėis sanarīs traksteliejė. Mėkuols sogrėižė dontimis ėš skausma, bet karvės nepaleida, kad ėr kėik ana besiosom.

Laimė, kad tou meto i ganīkla pas sava karvė so dvėratio atvažiava Damulis. Ons, pamatės, kas notėka Mėkuoleliou, noskobiejė anam i pagelba. Nuors ons irgi neb jaunuolis, bet vėstėik dešimtė metieliu ož Mėkuola jauniesnis, dėltuo ė mitriesnis. Ons pasėčiopa gīvulo ož apnasrė ė lėipė golėntejem paleistė lėnciūga. Puo tuo Damulis ėgodosio jodesio ožnierė lėnciūga karvė ož ragū, ta, pajotusi kėita ronka, ėš karta apsėspakajėjė ė palėka žvėlni līg pliušinis zuikielis.

Karvės prėveikts Mėkuols tebgoliejė ėšsėteisės ont rasuotas žuolėis. Nuors ė baisė gielė pieti, nedejava. Vuo ė šaltis nostuojė kriestė. Senuolis pasėsteniedams atsėkielė ė pašnėbžduom paprašė drauga aple tou notėkėma neprasėtartė Jolėjuonā. Damulis prėžadiejė ne tik lėižuvi laikītė ož dontū, bet ė padietė novežtė pėina i pėinėnė. Senuolis be gāla apsėdžiaugė ė patėnkints noklėbėnkščiava i vėštininka. Sogėnė raibuosės i aptvara. Priš ėšeinont i pėinėnė, Damulis prėsiemė keturis viedrus vondėns, kad Mėkuolou mažiau berėktom vargtė vėdodėinie, nes šolėnė bova so svėrtė, tad so vėina ronka tas nabagielis nieka negalietom noveiktė.

Vīrā ėškeliava i pėinėnė abodo karto. Damulis kāp ė nuoriejė vėins pats liektė važiouts so dvėratio, vežėns ont rāga pamauta viedrali so pėino, bet bova nepaduoro palėktė drauga vėina, tad kinkava abodo žvīrkelio, ėsėkėbė i dvėratius. Kou miestalis bova artiau, tou tonkiau Mėkuols sostuodava pasilsietė. Nu anuo kumpuos nuosės ant atsėkėšosė snokiaus galėlė teziejė šalta prakaita

lašēlē. Pasēkabēn lašielis panuosie, lingoujēs i šuonus ē žēmīn krēstē neskobēnas. Mēkuols pūsteliē uora. Par sēlpnā. Lašielis ē tuoliaus soupoujēs kāp soupīnies. Senuolis nuorietom tou lašieli nomoštē žēmīn, bet abēdvē ronkas ožjīmtas, nuors jimk ē kriuok ēš zlastēs.

Abodo senuolē tēp, patīliedamē, padūsaudamē ē atkeliava i miestali. Pri pēinēnēs anodoms kelē ēšsēsķirē. Priš atsēdēivavuodams Damulis prēžadieję Mēkuolou ē par pēitus pasērūpintē anuo Žalmargē. Pastarasis vuos nepoulē draugou ronkas bočioutē.

Kumet Mēkuolielis, toštēs bēduonās žvongēndams, traukē kelio nomēi i sāva vēinkēimi, saulē jau bova geruokā ē dongo pasēlēposi. Žvīrkelis ēš švelnē rosva pasēdarē akēnamā balts. Aplinkou vēsas kētas spalvas ērgi ēšbloka. Net klevū lapā atruodē līg būtom pelēnās apēbarstītē. Raselē, pabūgusi skaudiū saulēs ādatu, nu smailiū žuolies lēižovieliu smoka žēmīn ē glausties palei anuos šaknis, kol galiausē pasēdavē saulēs žiauiromou ē pavērta i dolkēs.

Senuoliaus dabarčiou šaltis nebdoskēna, tik didilis sēlpnoms lēnkē pakinklius pri žēmēs bei kotoliava pašērdius. Nuors Mēkuola plēkē dēngē kepalušos su kuozērio, pakaušie konkolioujontiu mintiū ons neožgesēna. Anuos kāp patrakosēs bētēs spēities tēis kaktuos doublelē ē negailestingā spardies ē vēsas posēs. Anū prēsēveisē tēik daug, kad senuolis nebstavuoję anū sorēkioutē. Mēkuols pajota, kad daugiau nie žingsnē nebvaliuos žēngtē i prīšaki, tad notartē atsēsiestē pagriuovie pasilsietē. Atsēsiedēs šalēp kormarūsē, pērštus sosmeigē i puri joudžēmi ēr ēsēvaizdava, kāp smeng kiaurā žēmē, kor anuo lauk nesolaukdamē dēdēlē, rēibē ē baisē paralkē baltēje kērmēnā.

Kumet sēlpnoms čīstā prēsaudē pri žēmēs, Mēkuolielis pamatē pruo šalie dvēratio bevažiuojinti baltgalvieli vaikieli. Senuolis sokaupē paskotēnē sīla ē ožkalbēna mažieli:

– Sustuok, mažieli, nebijuok.

– Sustuojau. Kuo tīli, kuo nieka nesakā?

– Ar to muni pažīsti?

– Kāp nepažīnsio?.. Vēsos kaims pažīst Jolējuonas kumieti.

– Kāp sakē? Nenogērdau.

– Mona tetē sakē, kad tamsta, pats sava ūkie gīvendams lēndi Jolējuonā i sobēnē.

– Kuoks to mondros kāp Zeleckē gondros... Būk gers, noliek i kaima ē pasakīk kad Mēkuols mēršt ē pagelbas šaukas.

– Kad nežēnau, a kas eis tamstas ratavuotē? Mona tievs gērts... ē sosieds gērts.

– Būk gers, paskobiek.

– Gerā... Tik tamsta pakēntiek... Kēik gali ēlgiau pakēntiek...

Mēkuols dailē, līg i poukū patēlus goltomēs, sonierē delnus pu kairioujo pluonēmo ē prēglaudē pri anū galva. Pru pērštus pranierusi Pondēiva karvelē kotoliava lēguonou ausi. Vaikioks, pabūgēs, kad senuolis nenomērtom pri anuo, pasēsēpīrē dvēratē piedalo ēr, ēškēsēs kuojē pru kartēis

apatē, mitrē nomīnē i kaima pagelbas šauktēis. Neaiško, a anam pavīks tou padērbtē. Jeigu ē nepavīks, ons vēs tēik kuo nuors kētkuo jimsēs, nes smērtis mažīliou – vēs da neiprasts reišķinīs, so katrou nespiejē ēšmuoktē sosētaikintē.

Ož poskiluometrē nu tuos vēitas, kor merdiejē Mēkuolielis, vēina šalēp kētuos ganies dvē karvē. Vēina – Mēkuolēnē, kēta – Damolēnē. Vērš anū galvū bei papēlvies dūka polkā mašalū. Gīvolē spardies, plakē i šuonus galvuom, švaisties oudēguom, bet bestoborē ēš prēgēmtēis bova ikīrē ē reikalava sava teisēs – ligi suotēis atsēgertē smuožlīva ē skanē kraujē, kors žemie vargst vēn diel tuo, ka prēverstom plaktē šērdis.

Kažkas ger krauji, kažkas nomēršt nebtēkēs kraujē... Kažkas atkeliaun, kažkas ēškeliaun... Oždars rats. Tuokio rate aplink saulē sokas planetas, tarp katrū – ē Žemē. Tuokio pat rato sokas galaktēkas, netgi vēsātas. Tuokēs ratās aplinkou brondoulius sokas elektruonā... Bet Mēkuoleliou, tou žēnont, nie par naga joudīma nebova lēngviau. Ons, net veiziedamuos smertiou i longus, bijuojies, kad gal notrūktē anuo rats... Luova – rītmetis – karvē – pēinēnē – karvē – naktēs – luova – rītmetis – karvē – pēinēnē...

Saulē tou štruopo da aukštiaus pasēlēpa i dongo. Anuos švēisa žēlpēna akis net tumet, kumet i anou nebveiziejē. Žvīrkelis, šalēp katrou sēlsiejuos, vuo gal jau merdiejē Mēkuolielis, palēka tuoks balts, kad galiejē pavierītē, jog ēini ne kelio, vuo brēndi par pēina dolkēs, neēšsēmošdams ēš savuojē rāta.